

HANGYA

„Boldog új évet“

hangzik az őszinte kívánság mindnyájunk ajkáról „Boldog új évet“ tör fel az immár oly öreg vágyakozás sziveinkből. Az évek hosszú mérőföld köveit hagyjuk már hátunk mögött, sietve a boldogulás, a békésebb munka napsütött tájai felé és minden év küszöbén megcsillan a távoli remény halvány zöld fényében az üdvözlő mondat „Boldog új évet“. Új erővel lendülünk neki az utnak, az élet parancsoló szüksége megacélosítja lábaink izmait. Haladunk tovább, mert az idő nem vár s mi nem akarunk elmaradni az ígért Kánaánjából. Az erősseké az út, az építő munka útja, a gyöngék siránkozása nem a mi énekünk, nincs felesleges időnk és erőnk az ók vigasztalásukra, a mi lépteinket a jövő lázas gyors ütemei igazgatják. Nem pillantunk vissza, vissza pillantani nincs időnk, mert tudjuk mit hagyunk a hátunk mögött. Előre nézünk, csak előre mert vágyaink már messze előttünk járnak s megyünk vágyaink után, törhetetlen erővel, szövetkezett akarattal háritva el minden akadályt a békés céltudatos szövetkezeti munka göröngyös útjából. „Boldog új évet!“

A gazdák szervezkedése és a Hangya szövetkezetek.

Ezen cím alatt mult számunkban foglalkoztunk a december hó 5-én megtartott gazdaggyűlés által a földbirtok kisajátítása tárgyában elfogadott határozati javaslattal és kiemeltük, hogy annak alapelve, valamint 2-ik pontja a kisgazdák érdekében mit sem hagy figyelmen kívül.

Az állásfoglalás azonban a földbirtok kisajátítással szemben csak egyik teendője volt a gazdaggyűlésnek, mivel e mellett napirendre volt kitérve a Romániához kapcsolt Magyarországi területen élő magyar gazdáknak szervezkedése. A mikor magyar gazdákról szólunk — nem szeparáló, éketverő elkülönítést akarunk, hanem a legnagyobb változások által meg nem szakított folytonossága az életnek lebeg szemünk előtt. Gondolunk t. i. arra, hogy mindazok, akik a háboru előtt a vármegyei gazdasági egyleteknek tagjai voltak, továbbá azok, akik az Erdélyi Gazdasági Egyletet alkották és fenntartották, ma vezetők nélkül magukra maradtak és mivel tulnyomó részben magyarok — a régi elnémult vagy legalább is elcsendesedett gazdasági egyletekben első sorban a magyar gazdák újra szervezése kell megtörténnék kizárólag gazdasági érdekeik szemmel tartásával a politika

kirekesztésével. A mint azonban a háboru előtt voltak nem magyar tagjai a gazdasági egyleteknek most ugyancsak egyedül rajtuk áll, hogy tovább is benn maradjanak az újra feltámadó egyesületi életben.

A gazdatársadalmi szervezkedés két szempontból függ össze a Hangya szövetkezetekkel. Először a kisgazdákra való kiterjedés — másodsor az egységes vezetés és irányítás szempontjaiból. A háboru után megerősödött demokratikus gondolkodás szélesebb körre terjesztette ki a választó jogot s azzal együtt a jövedelem elosztásban való aránytalanságokat elsősorban a földbirtok kisajátítással akarja csökkenteni. A kinek eddig sok volt, attól elvesz és olyanhoz juttat, kinek semmiye sem volt. Azoknak, kik most jutnak földhöz, vagy megmaradnak kis gazdaságukkal — ismeretekre, mezőgazdasági eszközökre, gépekre, vezetésre és buzdításra van szükségük. A mint az árakkal való ellátásuk még a mostani rendkívüli időben is megelőbb a szövetkezetek útján és által — épen úgy szükségük van mezőgazdasági érdekeik kielégítése céljából arra, hogy gazdaköröket aikossanak. Egy község, vagy közeli szomszédság esetén több község kisgazdái gazdakört alkotnak, melyek belépnek a vármegyei gazdasági egyesületbe — ezek meg az erdélyi gazdasági egylet tagjai lesznek. A községi gazdakörök vezetői a vármegyei gazdasági egylet választmányának tagjai lesznek és ezen utón-módon biztosítva lesz, hogy ottan mindent meghallgatásukkal a többség akaratának megfelelően főgnak elhatározni és elintézni. Az élet és gyakorlat fogja megmutatni azt, hogy azonban ő kell előlegezze a szükséges tőkét, mert hitelt senki nem nyújt és ő sem a szövetkezetnek hitelez mikor üzletrészt jegyez, hanem saját magának és e hitel kamatait is ő élvezi. Azzal a fáradtsággal, amellyel otthon kamatozatlanul heverteti kis összegeit, a szövetkezetben is elhelyezheti azokat, sőt az üzletrészei értékéig indokolt esetekben a szövetkezet igazgatósága áruhitel alakjában vissza is adhatja neki pénzét, ha erre a támogatásra nyomós szüksége van.

A szövetkezetek tőkeerejének állandó növelése a gazda összes családtagjainak bevonásával és a növekedő tőkeerőnek a Hangya központ felé való kizárólagos irányítása a jövő szövetkezeti évünk legfontosabb feladata. Az erőt a népből meríteni a nép érdekében. A fogyasztó jól felfogott érdekében a fogyasztók erejét szövetkeztetni, idegen, más célokat szolgáló tőkék igénybevételét, a szövetkezeti tőke gyarapodásával mindinkább meglőzni legyen a célunk.

Az építés munkáját az alapnál kell kezdeni. A szövetkezet létesítésének és sikeres működésének alapkövei pedig:

1. Szövetkezet jövőjébe és szükségességébe vetett hit.

2. Minél erősebb és állandóan gyarapodó szövetkezeti tőke és

3. lelkes, önfeláldozó, céltudatos és fáradhatatlan szövetkezeti vezetők, kikben — hála Istennek — a Hangya szövetkezetek bővelkednek s kik a jövő szövetkezeti remények leg-erősebb biztosítékai.

Munkára kérjük fel tehát a taggyűjtőbizottságokat, bár tudjuk, hogy nehéz feladat megoldását kívánjuk tőlük, viszont legmesszebbmenő támogatásunkat ajánljuk fel, kérve, hogy a nehézségek leküzdésében tanácsért forduljanak központunkhoz legnagyobb bizalommal. a már meglévő fogyasztási és értékesítő szövetkezetek képesek-e önmagukban a gazdakört is felvenni és fenntartani, vagy mellettük külön lesz szükséges a gazdakört megalkotni. Akár egyik — akár másik lesz a helyesebb és célszerűbb itt is ott is ugyanazok lesznek az érdekeltek és vezetők, t. i. a kisgazdák maguk és barátaik.

A Hangya szövetkezetek ezen okból felismervén a gazdakörökben a falusi kisgazdák gazdasági szervezetét, — melegen és meggyőződéssel pártolják azok alakulását és mint a kisgazdák második falusi egyesületét készek támogatni azokat.

A második szempont, mi minket érdekel az egységes vezetés és irányítás.

Sem a terület nagysága és a közutakra meg vasutakra tekintettel meglévő összeköttetése sem a kisgazda társadalom kiterjedtsége nem teszi lehetetlenné az egységes vezetést és irányítást. Ezen kizárólag gyakorlati szempont és realis lehetőség ellene mond a két- vagy több központból leendő irányításnak. Ezért mi a Hangya szövetkezetek az egységes vezetés, egy központ mellett látjuk a gazdák szervezését biztosítottnak és sikerrel biztatónak és nem tartjuk szerencsésnek a vidékenként bárminő szempont alapul vételével leendő szétágazást. Különösen szerencsétlennek tartanók azonban a szétválást olyképen, hogy a kisgazdák külön tömörüljenek szemben a ma még meglévő, közép és nagybirtokosokkal. Erre a szétválásra semmiféle indok és szükség nincs és ideiglenes jellegű lenne, ha tényleg megtörténnék is.

A Hangya szövetkezetek azt tartják a kisgazdákra jónak és megvalósítandónak, hogy minél többen lépjenek be a falusi gazda körökbe és ezek közvetítésével az újonnan alakuló és a mai követelményekre tekintettel levő Erdélyi Gazdasági Egyesületbe.

Terjesszük az „Erdélyi Gazdá“-t a gazdák körében!

A taggyűjtés és az üzletrésztőke.

A tag és üzletrésztőke gyűjtésének szükségességét ismételen hangsúlyozni jelen cikkünkben egyrészt azért tartjuk szükségesnek, mert szövetkezeteink egy tekintélyes része előző lappéldányainkat, melyekben e tárggyal már foglalkoztunk nem kapta meg a postai közlekedési viszonyok zavarai miatt, másrészt azért, mert a tag- és tőkegyűjtés állandósítása és rendszeresítése és e munka azonnali megkezdése minden szövetkezet jövőjére és sikeresebb működésére, messze kiható fontossággal bír. Az esetleges akadályokat tehát minden rendelkezésre álló módon el kell hárítani. E feladatot a szövetkezetnél egy külön e célra, teljes ügyvezetőkből és tagokból alakult, taggyűjtő-bizottság végzi, felhasználva a téli időszakot, amikor a gazdáltságadalom a mezei munka-szünetelése miatt legkönnyebben szervezhető és hozzáférhető. Egyes szövetkezeteink a taggyűjtő munkát ez évre már be is fejezték és az eredmény, tekintve a mai szűkös pénzügyi viszonyokat, meglepő.

Mert a gazdaember megérti, hogy egy árukkal jól felszerelt szövetkezeti bolt, melynek haszna az ő anyagi gyarapodását szolgálja nem az idegen boltosét, feltétlenül szükséges és létérdeke családjának és községének.

Megérti azt is, hogy árut ma, amikor hitelviszonyok nem léteznek, csak készpénzért lehet vásárolni. Hitelt a leggazdagabb intézmények sem képesek nyújtani. Ha tehát azt kívánja, hogy áruszükségletét a szövetkezet szerezzék be, bocsássa a szükségletéhez mért összeget, üzletrésztőkegyűjtéssel a szövetkezet rendelkezésére.

A pénze biztos helyen van, aránylag oiy kicsi összeg, hogy könnyen nélkülözheti, gyümölcsöztesíthetően helyezi el, mert tisztességes kamatot, illetve osztalékot kap érte és ezeken felül a szövetkezet anyagi gyarapodásából részül az üzletrészei arányában.

Ha egy gazda évi áruszükségletét állagos értékben 4000 leiben állapítjuk meg, úgy az üzletőke évenként 5-szöri megforgatását, alapul véve az illető 800 lei értékű üzletrészzel kellene a szövetkezet tőkéjéhez hozzájáruljon. A fogyasztó évi áruszükséglete valószínű értékének 1/5-ödrésze az a mérték, amelyet, ha üzletrészekben, tervszerű akcióval néhány év alatti utánjegyzetisésekkel befizettünk, a szövetkezet gyors fejlődésének szilárd és egészséges alapjait, anyagi erejének kiapadhatatlan forrását teremeltük meg.

Meg kell huzamos beszéddel és állandó ismétlésekkel értetni az egyszerűbb gazdanéppel, hogy saját áruit szerzi be a szövetkezet útján. Saját áruinak nagybani bevásárlásához

Az ellenőrzés központosítása.

A nagyváradi kirendeltségünk körzetébe beosztott szövetkezeteinket ez uton is értesítjük, hogy folyó év január hó 1-től a „Hangya” központ összes szövetkezetei ellenőrzési munkálatait nagyenyedi központunkból fogjuk irányítani. A szövetkezetek mérlegei és a mérlegekkel kapcsolatos ellenőri jelentéseket ellenőrzéssel kapcsolatos ügyvitelére nézve a levelezés a központból fog történni. Nagyváradi kirendeltségünk csak a szövetkezeteknél áruval

való ellátását, az ezzel kapcsolatos levelezést, folyószámla és hitelügyeit fogja intézni. Minden olyan ügyben tehát, amelyben a régi „Hangya” központ intézkedett és amelyekben a leveleket a régi „Hangya” központhoz kellett intézni, most a nagyenyedi „Hangya” központ fog intézkedni. *Ilyenek: a közgyűlések bejelentése és a közgyűlés meghirdetésének a kérése, ellenőr kiküldése iránti kérelem, boltoshiányok és ügyviteli zavarok, vagy nehézségek bejelentése, ingatlan vételhez, vagy nagyobb kölcsön felvételéhez való előzetes hozzájárulás megszerzése, tűz- és betörési kár elleni biztosítási ügyekben folytatott levelezés stb.*

Ezzel szemben minden olyan ügy elintézése, amely szorosan összefügg a szövetkezet áru rendelésével, reklamálásával, szállításával, árubeszerésekkel és ezekkel kapcsolatosan a szövetkezet hitelkérdéseivel és folyószámla ügyeivel a Nagyváradon működő „Hangya” kirendeltség hatáskörébe tartozik. A kirendeltség körzetébe beosztott szövetkezet folyószámláját is tehát a nagyváradi kirendeltség vezeti.

Egyben értesítjük szövetkezeteinket, hogy ellenőreink az 1920. évi mérlegmunkálatokat január hó második felében megkezdik és szövetkezeteinket a tervszerűen megállapított sorrendben fogják a mérlegkészítés céljából meglátogatni. Érkezésükről előzetesen értesítést küldenek a szövetkezetek vezetőinek.

Az ellenőr a számára kiosztott munka sorrendjétől nem térhet el, csak az esetben, ha arra a központtól külön utasítást kap. Az üzlet átadása, vagy más rendkívüli esetben tehát az ellenőr kiküldését, a kiszállás napját megelőzőleg legalább 2-3 héttel előbb kell kérni a nagyenyedi központtól és a kiszállás szükségességét külön levélben indokolni, mert ellenesetben, a mai közlekedési viszonyok mellett nem áll módunkban ellenőrtünket, aki állandóan a szövetkezeteknél tartózkodik, idejében értesíteni a kiszállás napjáról. Kérjük szövetkezeteink ügyvezetőit, hogy az elmondottakat az ügyvitel sikeres lebonyolítására céljából szemelött tartani sziveskedjenek.

A központ közleményei.

Az „Erdélyi Gazda”, amely lap a magyar gazdáltságadalomj érdekeinek szolgálatát tűzte ki céljául, ezidőszertint a „Hangya” mellékletével hivatalos lapunk.

Ügyvezetés. Ellenőrt a szövetkezetekhez január 1. és 20. között a központ nem küldhet, mert ez idő alatt ellenőreink központi munkálatokkal vannak elfoglalva. Emlékeztetjük az ügyvezetőket, hogy január 15-ig a tagok betűrendes pontos névsorát az illetékes törvényszékekhez be kell terjeszteni és ne feledkezzenek meg a negyedévi bejelentésről sem. Minden negyedévben be kell küldeni a törvényszékhez a ki- és belépelt tagok névjegyzékét. E célra minden szövetkezetnél van nyomtatvány.

Év végi könyvelés. Ellenőreink a szövetkezetek 1920. évi mérleg és zárszámadási munkálatait néhány nap múlva megkezdik. Feltétlenül szükséges ennélfogva, — amennyiben már meg nem történt volna, — hogy legkésőbb január 5-ig a szövetkezet könyvelője az összes üzleti könyveket rendbe hozza és minden még könyveitellen tételt elkönyveljen. *A könyveket azonban nem szabad az év végén lezárni, mert a végleges lezárást a koronaértéknek lei értékre való átszámítása folytán esetleg előálló eltérések keresztülvétele után ellenőreink fogják*

lezárni. A zárszámla elküvetett hibák javíthatása céljából szükséges tehát a raktárkönyvben a decemberi könyvelések végén két-három oldalt üresen hagyni és csak azután könyvelni el a következő évre könyvelendő tételeket, hogy így a raktárkönyvben az ellenőr záró munkálatai részére hely maradjon.

Nyomatékosan kérjük a szövetkezetek vezetőiségét arra is, hogy az év vége alkalmával a szövetkezet árukészletét pontosan, saját hatáskörében leltározza fel és a leltár tételeket számlítsa ki, hogy ellenőrtünk, ha később kiszáll, a vezetőség által felvett leltár alapján készíthesse el az évi mérlegeit. Ha a leltár felvételekor nagyobb áruhiány merülne fel, arról azonnal központunk értesítését kérjük, hogy ellenőrtünket a leltár felülvizsgálására sürgősen kiküldhessük. — Ugyancsak a leltározáshoz az adósok neveiről és tartozásaik összegéről egy kimutatást kell készíteni és az adósokkal tartozásaikat elismertetni. Ugy a leltár, mint a hitelkimutatás ellenőrtünknek kiszállásakor átadandó. Jelen tanácsaink pontos végrehajtását kérjük.

Az állami monopóliumok igazgatóságától nyert információink alapján értesítjük szövetkezeteink ügyvezetőit, hogy a *cigaretta hüvely, cigaretta papír, öngyújtó készülék és öngyújtó kő* monopoli cikkek ujabban szabadkereskedelem tárgyát képezik, tehát elárúsításukhoz ezentul külön engedély nem szükséges. De figyelmeztetjük az ügyvezetőket, hogy e cikkek után a megállapított bélyegilleték továbbra is levonandó, ezért mindazon esetben, midőn a szövetkezet e cikkek nem a központtól, hanem idegen cégtől szerzi be, különös gondossággal járjon el a bélyegilleték lerovásánál. A cigaretta hüvelynek minden dobozra (100 drb.) és a cigaretta papírnál minden egyes levélre 5 bani monopoli bélyeg ragasztandó, mert a mulasztás komoly következményekkel, pénzbírsággal, büntetéssel, sőt még a szövetkezetet érhető nagyobb kárral is járhat.

A postal tarifára felhívjuk szövetkezeteink ügyvezetőinek figyelmét, mert gyakran előfordul, hogy az újabb tarifa változások következtében nem kellő bélyeggel ellátott levelek igen sok utánjárást és nehézséget okoznak a központnak a posta forgalmának gyors lebonyolításánál s azonkívül megterheltelet is jelent a központra, mert duplán fizetetik meg a hiányzó bélyegyet és még a mulasztás büntetést is vonhat maga után. Legszükségesebb tudni való: az egyszerű levél díja 20 gramm sulyig 30 bani, minden további 20 gramm, vagy ennek töredékeért még 25 bani. A zárt postai levelezőlap díja 30 bani. Ajánlási díj a rendes frankodijon felül 1 leu. Azonkívül minden egyes levélre, vagy levelezőlapra még külön 5 bani segélybélyeg ragasztandó, mely utóbíról kérjük az ügyvezetőket a szövetkezet levelezéséinél ne feledkezzenek meg.

Gazdasági és konyhakerti magvakra vonatkozó megrendelésüket kérjük legkésőbb január hóban küldjék be a szövetkezetek központunkhoz. A gazdasági magvakat (lóhere, lucerna, búkköny, takarmányrépa) a leszállítás alkalmával a legjutányosabb napi árak mellett fogjuk számítani.

A melléklet szerkesztő:

DR. HARMATH JÁNOS

A melléklet tulajdonosa:

A „HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA NAGYENYED.

Kiadó:

TÖRÖK BÁLINT

az E. G. E. titkára.

Megjelenik kéthetenként, január 1-től hetenként.